„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторницом на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у злату)
на годину 32 дин. на пола године 16 дин. на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ЛИСТ целокупне српске народне слободоумне странке.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 10. У Новом Саду у уторак 19. јануара 1888. ГОДИНА XXIII.

ЦРНОГОРСКО ПАРОБРОДСКО ДРУШТВО.

Најновији број „Гласа Црногорца“ тужи се на нас; тужи се на Србе из Србије, па и на браћу Хрвате Има и право! Црна Гора поче да тежи економском напретку; њена су средства мала, и она је заслужила вољда толико, да јој помогнемо где можемо и колико можемо. Ми овде зацело много не можемо. Признајемо, да су тешка времена и у Србији, тешка и у Тројеници, тешка и у Русији. Сваки се својим јадом забавио. Али кад узмемо у обзир и нашу сиротињу и наш јад, поред свег тога могли смо учинити сви скупа бар толико, да се браћа Црногорци на нас не туже.

Реч је о акцијама црногорског паробродског друштва. Акција стаје 500 динара (250 фор. а и нешто мање) па ипак је из бивше Војводине уписано само 14 акција. Из Србије ни једна, из Русије једна.

Сасвим је вероватно да привремена управа друштва није погодила пут којим треба радити, иначе из Русије не би била тек једна акција. А биће да још није ни доста рађено.

Рок уписивања је продужен и ми донашајући о том извештај из „Гласа Црногорца“ велимо само толико, да се надамо, е ће наш имућнији свет, који има свакојаких акција, сетити се и Црне Горе. У осталом то није милост, то је трговачко подузеће, које ће по свима изгледима донети хасне не само Црној Гори, но и акцијонарима својим.

А сад да донесемо речи „Гласа Црногорца“:

Привремени одбор овога друштва држао је седницу у понедељак 4. о. м., у којој је председник г. Ј. Павловић поднео извештај о целокупном стању, у ком се ово подузеће налази, а на име о успеху уписа акција, који се је имао завршити 15. децембра пр. г. Како смо из тог извештаја могли разумети, подузеће је ово нашло леп одзив на многим странама, али разноврсне незгоде, нарочито пак краткоћа времена, које је остављено као рок за уписивање акција, за тим удаљеност нашег места и споре писмене везе с осталим светом, нису допуштале да се радња развије као што би требало и да се ово подузеће представи нашем и страном свету у правој својој чистој и јасној светлости. Усљед тога, ма да је одзив, као што рекосмо, при свим наведеним тешкоћама, саразмерно баш леп, ипак се радња око уписивања акција није могла завршити до одређеног роза, јер ево ни до дана данашњега нису председништву стигли извештаји о успеху уписа акција ни из половине оних места, камо се је одбор у тој цељи обратио. Због тога закључено је у овој седници, да се рок уписивања акција продужи до 1. априла о. г., а уплата до 1. маја, и да се изда нова објава, у којој ће се повереници друштва позвати, да наставе до тога новога рока посао око уписивања акција.

Да би пак наш свет видио и дознао, с каквим је успехом до сад рађено на остварењу овога подузећа ево ћемо овде, по податцима, које нам је одбор драговољно на расположење ставио, саопштати колико је акција у којем месту уписано:

А.) Црна Гора:

1.) Цетиње	474	акције,	фик.	236.500
2.) Никшић	34	„	„	17.000
3.) Река	7	„	„	3.500
4.) Бар	4	„	„	2.000
5.) Вир	3	„	„	1.500
6.) Подгорица	2	„	„	1.000
У све	523	акције,	фик.	261.500

Б.) Аустро-Угарска:

1.) Трст	70	акција,	фик.	35.000
2.) Беч	25	„	„	12.500
3.) Ђиновићи	10	„	„	5.000
4.) Бијела	10	„	„	5.000
5.) Котор	5	„	„	2.500
6.) Загреб	4	„	„	2.000
7.) Сомбор	4	„	„	2.000
8.) Карловац	4	„	„	2.000
9.) Нови Сад	4	„	„	2.000
10.) Ерцегнови	3	„	„	1.500
11.) Будва	2	„	„	1.000
12.) Росе	2	„	„	1.000
13.) Каменица	2	„	„	1.000
14.) Рума	2	„	„	1.000
15.) Пераст	1	„	„	500
16.) Лепетане	1	„	„	500
17.) Јазак	1	„	„	500
18.) Бешеново	1	„	„	500
У све	151	акција,	фик.	75.500

В.) Русија.

1.) Петроград	2	акције	фик.	1.000

Када се све то сабере, онда укупни број изгледа овако:

А.) Црна Гора	523	акције,	фик.	261.500
Б.) Аустро-Угарска	151	„	„	75.500
В.) Русија	2	„	„	1.000
Укупно	676	акција,	фик.	338.000

Акционара уписало се до сад свега 115, а ови представљају 162 гласа.

Као што наведени бројеви говоре, највише акција уписала је Црна Гора; за њом долази Аустро-Угарска а на послетку Русија.

Са великим болом морамо овде приметити, да су нам се, бар до данас, наша рођена браћа: Срби и Хрвати, слабо одазвали. Из Србије немамо ни једнога акционара, од Хрвата такође ни једнога, из Војводине само 14. Наводи нас на смућена размишљања о будућности нашега племена, кад погледамо у листу акционара овога друштва, па видимо имена као: Brunner, Glanzmann, Genel, Paruzzo, Mandel и т. д. са по 1000 до 10.000 франака, а из Србије ни једнога уписа, и од Хрвата ни једнога, и једва да се на прсте изброје од све оне браће, која тако радо певају: Црногорче, царе мали!

Али да угушимо у себи та црна размишљања, и да се опашемо надањем, да ће нас резултат нове објаве нашега паробродског друштва, која у данашњем броју овога листа излази, казнити лажју и представити свету као прехитрене злогуке. Да бог да!

„НОВОСАДСКИ СРПСКИ СЛОБОДОУМНИ КРУГ“.

У недељу 17. јануара, склопио се у Новом Саду „српски слободоумни круг“. Друштвена правила отићи ће ово дана на потврду, а док потврда не стигне, друштво ће на основу закона привремено вршити свој рад.

Наши читаоци знају, да је оснивање „српских слободоумних кругова“ предложио средишни одбор наше странке. У многим нашим местима чине се припреме за то, а Новом Саду пало је у део, да у овом послу испредњачи. Да није било тешкоће због згодних просторија; Нови Сад би већ пре месец дана учинио оно, што је учинио 17. тек. мсца.

Пре но што је била скупштина, уписало се у друштво 150 грађана и ти су се у просторији српског народног позоришта привремено конституисали.

Скупштину је отворио у име сазивача др. Милан Божески. Он је поздравио присутне искреном добродошлицом, и разложио цељ друштва. По штатутима: „друштво тежи, да се његови чланови међусобно упознају, у домољубивој намери, да Срби држављани науче познавати своја политичка права и дужности, како би права вршили а дужности испуњавали. Даља је цељ друштва, да се чланови међусобно обавештавају о политичним, општинским и просветним питањима, да негују образованост и да друштвени живот унапређују. У овој намери: друштво ће имати своје редовне просторије, где ће чланови у цељи духовног уживања састајати се, примати новине, држати предавања и приређивати свечаности и вечерње забаве“. — Говорник напомиње, да таквих друштава има у многим општинама наше државе, њих су склопили наши судржављани Мађари и Немци, па не треба ни ми да изостанемо. То нам је дужност! Друштво наше не тежи ничем, што би било законом забрањено, и оно ће се увек кретати само у границама закона. Моли скуп, да се конституише. (Живио!)

За председника скупштине изабран је једногласно Пера Попадић, а за перовођу Јован Марић, учитељ.

Председник Попадић, после кратког поздрава, позива извештача сазивачког одбора Јашу Томића, да поднесе извештај друштву.

Јаша Томић говори о томе, како је крајње време било да створимо себи политичко огњиште, око кога ћемо се искупити. Он после говора др. Божеског неби имао скоро ништа рећи, само хоће да каже још реч две о ствари због које нас плаше. Плаше нас тиме, што је ово друштво политичко. А зар је политика забрањена у нашој држави? Наши су нам дедови извојевали тешком муком и својом крвљу право на политику, и ми то право хоћемо да вршимо. Но ми би били лакомислени и рђави држављани, кад би тако велико право као што је политика узимали о лако, те радили на сумце без многог договора и размишљања. И кад нам кажу: ти хоћеш политику треба рећи: хоћу, а тешко ономе, ко неће и не сме да врши своје право. Говорник напомиње, да је у Н. Саду било већ политичко друштво, а то је „Новосадско српско коло“. Но на жалост том је друштву био др. Полит председник, и кад је власт стала да чини неке истраге, др. Полит се поплашио, те је учинио оно, што чини сваки рђав војник кад се поплаши, бацио је од себе пушку. „Српско коло“ није забранила власт, него је оно из страха кукавички напуштено. Говорник се нада кад нам потврде правила, да ћемо ми свој круг умети боље поштовати боље волети. Говори зашто наш круг мора бити слободоуман. Напослетку моли скупштину, да без икаквих измена усвоји правила која ће се прочитати, а то зато, што су та правила већ потврђена од владе другима, а ми се још надамо да и нами неће бити оно забрањено, што је другима слободно. (Читају се правила онако, како их је средишни одбор наше странке предложио. Та су правила штампана у 163. броју „Заставе“ од године 1887.

Друштво усваја правила без измене и председник проглашује, да су правила усвојена. Сад се треба споразумети о чланарини.

Известилац вели, да је питање о томе, дал да чланарина буде 2 или 3 форинта годишње. Испрва се мислило 2 фор. ал се у то не можемо упуштати, јер не знамо сигурно хоћемо ли моћи имати 300 чланова. Зато нека буде 3 фор. годишње. (Прима се.)

Председник ставља на дневни ред привремено конституисање „српског слободоумног круга“. Треба бирати часнике

ЛИСТАК.

КЊИЖЕВНА КРАЂА.

КАТАНСКА БУНА У ШАПЦУ 1844. ГОДИНЕ.

Пише Јован Милинковић (Алавантић) адвокат шабачки.

(Наставак.)

Казао сам још у првим чланцима овога рада, како г. парох Србију ни мало не познаје, па чак ни мапу Србије није разгледао кад је Стојанову буну писао, говорећи, да је Новак ајдук по препоруци Стојановој преко Босне ишао у Мачву да се састане са Богићевићем, и после до преласка Стојанова да се он, т. ј. Новак, у Ваљеву сакривен налази (стр. 23). Новак је могао преко Босне састати се са Богићевићем у Мачви јер у Мачви покрај Дрине, имао је Богићевић своје аде, пространо имање, и ту је могао да буде састанак, да власт не опази; али ни до Шапца, неби Новак могло не опажен доћи, а некамоли још 14 сати да путује до Ваљева, па тамо да се сакривен налази, а г. парох каже, да је Новак био у Ваљеву прикривен, па кад је чуо за погибију (стр. 57) Стојанову, „сретно се преко Босне спасе и у Влашку побегне“. То би могао да буде, да је Босна где је село Златарић више Ваљева пола сата, а Дрина, где је Јабланица; но то је горка мука, кад од Ваљева до Босне најкраћим путем преко Љубовије има 12 сати и морао би ударити друмом преко Плавања и по сред војске Ненадовића. Ја сам дакле напомену незнање г. парохово, где стоји Ваљево, према Дрини и Мачви, и казао сам, да ће се то незнање г. парохово још црње и жалосније видети доцније, а то је ово: Пошто је казао, како је Стојан погинуо, и његова војска разбијена, навео је овако: „Барјактар Стојанов Илија (то је Прокић), срећно избегне после погибије Стојанове, у рудничку планину, одатле умакне у ваљевско гробље, где се у неким врљикама завуче и седам дана крио се ту ранећи се дрењинама, напослетку глад га нагна те отидне неком пријатељу свом механџији вишњичком и тамо се повери. Овај га после преда властима, која га под тврдом стражом а у тешком гвожђу у Шабац Вучићу на суђење пошље.“

Читаоц треба да има у памети те четири тачке: Плавањ где је војска разбијена, рудничку планину, ваљевско гробље и Вишњицу, где је се Илија барјактар крио. Ко не зна где је које место, помислио би, да је то све онуда око Плавања сат или два, и туда, да је барјактар врдао и крио се; јер, ако г. парох нема памети, има читаоц, те унапред зна, да се тај барјактар не може удалити, а да не буде познат по својој катанској одећи од лепе плаве чоје, на прсима с једне и друге стране жуте плоче, као токе, панталоне са широким црвеним ламповима, са калпаком од јагњеће коже, и кићанком од црвене чоје као у сережана. Читаоц кад види, како се тај један крије по пустим местима, замишља, да се он ту с места на место ноћу провлачи, у страху да гдегод на стражу не натрапа. Али није тако: од Плавања, до прве рудничке планине, Сувобора, или Маљена, у правој ваздушној зони, има осам сати. Ко би путовао, морао би путем по сред Ваљева, а до Ваљева има 6 сати; од Ваљева до Сувобора преко Мионице, Топлице и Планинице не помињући друга места, има седам сати; а до Маљена, на ваљевско-рудничкој — ужичкој тромеђи, има опет седам сати. Тако је наш барјактар до Маљена или Сувобори, путовао 13 сати, „ни чувену ни угледану“. Из рудничке планине, вратио се у ваљевско гробље, то је седам сати, „и ту се у неким врљикама завуче“ седам дана ранећи се дрењинама, па кад га је освојила глад, а он куд ће, па у Вишњицу механџији, а то је од ваљевског гробља преким путем преко Боговађе до Београда 16 а главним друмом преко Уба, Палежа (сад Обреновца) до Београда 18 сати и свакојако преко Београда, и одатле до Вишњице има 2 пешачка сата то је 18 или 20 сати; и опет:

„Ни чувену нити угледану,
Кога знаде и старо и младо,
И неби га пронијеле виле,
А нек'мо ли ноге на јунаку.“

Да чудног незнања, да чудне глупости! Онда је сва Србија била на ногама. Сви друмови и путови и сва раскршћа су поседнута била јаким стражама. Човек, својим послом, није могао четврт сата ићи путем, а да га стража не уставн да му прегледа пасош, а кад нема од стражара писменог води га макар два сата до ког писменог, да му се пасош прочита, па ма ко био: сељак, трговац или мајстор, који ни по чему није сумњив, а да је могао да се вера по толикој даљини Прокић не виђен, не устављен, још у катанским аљинама, а тако и Новак ајдук, кога збиља знаде и старо и младо, — то је могао да каже само парох шимуновачки.

Даље сам описао катанску буну овако:

„Вучић је са преким судом и својом војском, ударио оним истим путем, куд су бунтовници дошли. То је било нужно, да сви они, који су се повихали за Стојаном, и сумњали у јачину законите владе и власти, према овој добију респект, а који су макар каквом радњом, издали се за учеснике, да се казне и ванредним примерима. На ту сврху, Вучић изашље нешто своје војске кућама неки главни помагача Стојанови: Живану у Ликодру, и поп Алекси у Јошеву, па им попали куће и зграде, и разграби њихово имање покретно што су га год имали, а бунтовнике, ту двојицу преда преком суду. Тако исто поступио је и са имањем Новака ајдука из Лешнице, који је се у то време, налазио у емиграцији у Новом Саду, али је био најватренији бунџија, за рачун Обреновића.

(Наставиће се.)

и одбор. Јучер је био мали договор те је удешена листа. Моли извештача да прочита ту листу.

За председника се предлаже: Јован Чавић трговац. (Живио!)

Јован Чавић моли да се то бреме скине с њега, јер је сувише заузет послом, а да би могао ту дужност вршити.

Ј. Томић предлаже за председника др. Милана Божеског, а г. Чавић да буде потпредседник. (Усваја се.) За тим се редом усваја овако: Перовође: Милан Јовановић и Јован Марић учитељи. Друштвени економ: Јоца Ђорђевић. Благајник: Сава Стојковић. Књижничар: Љуба Михајловић. Одборници: Пера Попадић, Лаза Стојковић, Ђока Сланкаменац, Ђока Влаовић, Јован Јовановић-Вакин, Панта Јовановић Беба, Тоша Мога, Живко Салаћанин, Тона Ђорђевић, Живко Вулетић, Ђорђе Давидовац, Пера Дамјановић, Ђока Крушедолац и Јаша Томић.

Заподео се разговор о томе, где да буде друштвени стан, но то је остављено одбору, с тим додатком, да се одмах после скупштине састане, и учини све што је нужно.

Председник М. Божески захваљује се скупштини на реду који је владао. Он рече, да смо данашњом скупштином и радом доказали своју способност за уставне послове. Закључује данашњу скупштину и жели, да нам рад буде и од сад сретан и беријетан. (Живио.)

На завршетку напомињемо, да је власт веома велику пажњу поклонила нашем раду. У дворани су били присутни: Главни капетан, поткапетан, два полицијска комесара; шеф пријавног звања а у ходнику су стајали стражмештер са 5 пандура. Ми сумњамо да је и на једном малом збору каквог друштва, била полиција толико заморавана као овог пута. То по свој прилици можемо захвалити оној подлој и денунцијатској штампи, која у својој пакосној немоћи не зна како да нам нашкоди, но нас вазда денунцира, као демагоге, анархисте и људе од нереда. Но ми се само смејемо тој немоћи. На крају крајева увидиће већ и полиција јесмо ли ми људи од нереда, или су нека токорсе учена и образована господа неваљала, која по својим листовима просипају о нами гадне клевете.

* * *

Привремени одбор „новосадског српског слободоумног круга“ имао је одмах после скупштине седницу. Друштвене просторије узете су у средини вароши: крај казанџијског сокака и почетак житне пијаце, у кући г. Јоце Ракицића, где је било „бело буренце“. Идуће суботе, 23. јануара у вече, биће привремено свечано отварање читаонице. Том ће приликом бити предавање. Одбор је уједно решио, да се што пре приреди: „Народна забава“, где ће бити и говора, декламовања и певања. Та ће забава бити по свој прилици у суботу 6 фебруара, јер је на тој забави већ рађено, а сад ју је узео у руке одбор нашег круга. Ово јављамо за сад узгред, а у своје време, биће чланови најтачније о свему извештени.

Политички преглед.

Расправа о продужењу и пооштрењу закона против социјалиста у Немачкој отпочела је у немачком сабору 15. о. м. Како ће се та расправа свршити и хоће ли сабор усвојити владин предлог не зна се, али је та расправа одмах у свом почетку постали врло занимљива, толико занимљива, да, свршила се ма како по саме социјалисте, али по немачку владу, управо по самог Бизмарка, остаће она као ружно обележје. Посланик Сингер (социјалиста) рекао је, да је влада имала својих плаћених људи, који су стојали у свези са анархистама, као што су биле погубљене анархисте Штелмахер и Камерер, па онда са анархистама Кауфманом и Кригером, па да су сами ти најамници владини бунили раденике и подстрекивали их на злочинства. У томе су се нарочито истицали полицајни агенти Хаупт и Шредер, који су изаслани били у Швајцарску па онда полицајни саветник Кригер Шредер је наручивао анархистички лист на немачком језику „Слободу“, што у Лондону излази, плаћао је за њу и уносио га кришом у Немачку. Све се то само за то тако радило, да се опрне немачке социјалисте па онда, да се подигне хајка на њих. Сингер је све доказао, што год је рекао и утврдио о Хаупту и Шредеру, јер њих су швајцарске власти затвориле као анархисте, а при преслушању дознало се, да су сами признали, да се само издају за анархисте, а у ствари да су немачки полицајни агенти. Сингера је о томе известио полицајни капетан циришки. Министар унутрашњих послова Путкамер није после тога на ствар ништа одговорио, а и што јо говорио, само је тврдио а није доказивао. Попретио је само да ће искати од Бизмарка, да потражи рачуна од Швајцарске, како њене власти смеду онакве ствари да износе на јавност.

Тисин одговор на Хелфијеву и Перцелову интерпелацију. У прошлом броју донели смо брзојавну вест, да је Тиса одговорио на Хехфијеву и Перцелову интерпелацију у погледу прикупљања руске војске на нашој граници. Одмах, чим су те интерпелације поднесене биле, рекли смо, да из одговора Тисиног нећемо ништа новога дознати, а. ево сад смо дочекали, те видели, да је тако. То се види и из брзојава у прошлом броју, јер је у том брзојаву најглавније из одговора наведено. Него једну тачку из тог одговора ипак вредно је, да засебно прибележимо, тим пре што се она у првом реду балканских народа тите тако, да је Хелфи нашао за вредно, после кад је Тиса био готов са одговором, да је још боље протумачи. Тиса је на једном месту рекао, да наша држава не иде ни за проширењем свога уплива ни за проширењем земљишта, у колико би све то било против међународних уговора. Хелфи је се ухватио за ту тачку, па је, као што рекосмо, и протумачио. Рекао је, да данашњим својим упливом у Бугарској — дакле, постоји неки уплив — не идемо ми за тим да осигурамо свој опстанак, већ тражимо осигурања тога у самој независност балканског полуострва. — Само нам Хелфи не рече, према коме да балканско полуострво буде независно? Према нама, према Русима, или према Турцима? Подржавати турско господство на балканском полуострву, а овамо говорити о независности балканског полуострва то је и смешно и жалосно у један исти мах. Хелфи мисли, да су хришћански народи заборавили год. 1876 и 1877. Ако мисли, љуто се вара.

ДОПИСИ.

—*μ* **Нови Сад.** (Светосавска прослава.) Као сваке године, тако је и ове први српски просветитељ и учитељ св. Сава прослављен на свечан начин. У саборној цркви била је архијерејска служба, а после службе свечаност у дворани српске вел. гимнасије. Најпре је освећена водица; по том је осмошколац г. Бр. Станојевић у лепом говору изнео живот и рад првог нам просветитеља. После овог говора говорио је проф. А. М. Матић о васпитању. Затим су прочитана имена приложника и фундатора ове гимназије и тим је свршена свечаност у гимназији. После подне у 4 сата била је свечана седница књижевног одељења „Матице Српске“, на којој је присуствовало много гостију. Ту је члан А. Варађанин говорио о животу и делима главног школског референта, и великог српског педагога, покојног дра Ђорђа Натошевића. — У вече тога дана приредили су ученици срп. гимназије беседу с игранком у корист сиромашним својим друговима. Циљ ове беседе врло је лепа, те се зато публика и одазвала у тако лепом броју, а и сама беседа бројала се досад у прве забаве овдашње. Програм беседе био је врло одабран, а и лепо изведен, што је свакако велика заслуга проф. г. Ј. Грчића. Беседа је отпочела с песмом: „Где ј' мили дом —“, од Цеа, коју је за мешовити лик удесио г. Петрик. Ми смо ту песму чули у мушком збору, и морамо признати да нам се онда много боље допала. На друго место међу песмама долази „Белана“ од Хорејшека, коју је отпевао г. Петковић и мушки лик на опште задовољство. На многобројно пљескање одговорио је мушки лик са Остојићевом збирком народних песама. Сваку хвалу заслужује соло-певач г. Т. Николић, који је обе песме лепо отпевао. И дечији кор био је у главном добар. Но од свију песама најбоље нам се допала: „Бранку“ — од Маринковића, коју је певао Ђ. Павковић и мушки лик гимназијски. Ево већ неколико година, како се Павковић редовно продуцира на беседи својим гласом; но овај пут као да је слабије среће био, јер му је глас у дубљини био слаб и таван. Право уживање беше слушати декламацију г.г. В. Миросављевића и Б. Манојловића, који су Прерадовићеву „Браћу“ баш уметнички оддекламовали. Па и музичка уметност нашла је својих ваљаних тумача овај пут. Г. Б. Станојевић одсвирао је своју пијесу, као што смо чули од једног стручњака, сасвим прецизно, а и Ђ. Трифковић показао се као ваљан свирач на виолини. Беседа се завршила песмом „Ђачко коло“ од Толингера коју је мешовити лик лепо и складно отпевао.

После беседе наступила је игранка, но ова као да није ове године весело текла, као досад, а нарочито не као лањска. Тому је по свој прилици много допринела присутност управитељева, који лане не беше ту. Г. Пушибрк све истражује неки „ред“ а међутим он је баш онај, који својим понашањем изазива неред. Па хајде што се г. управитељ тако понаша према својим ђацима, то му се толико и не може замерити, и ако се ни мало не слаже с педагошким тактом, и с уљудношћу, али се мора свакако замерити неуљудном понашању његовом према гостима, који тек нису дужни трпити његове ћефове. Нека запита г. управитељ, какав је ред био лане без њега, па ће онда ваљада увидети, да таковом поступању његовом ни мало места нема.

Вести из места и са стране.

„Српска новосадска читаоница“. За идућу недељу, 24. јануара сазвана је главна скупштина српске новосадске читаонице. Позиву прикључен је списак чланова, којих је на броју 190. Рачунски извештај прошле године показује ове цифре: фактичко примање је било 3.034. фор. издавање 3.015 ф. Сувишка је 19 фор. Друштвени иметак овај је: По гласу инвентара 2.838 фор. и уложена главница 659 фор. Свега: 3497. Што се тиче предрачуна за годину 1888. тај је предложен овако: примање је предвиђено на 2.208 фор. а издавање 2200 фор. Вишак би износио 8 фор. За читаоничко певачко друштво предвиђена су примања за год. 1888. год. са 822 фор. издатци са 700 фор. Сувишак би износио 122 фор. — Прошле недеље био је у читаоничкој дворани предходни договор читаоничких чланова. Чланови су гледали да се споразуму, како би скупштина текла брзо и мирно. Тај је споразум но. стигнут.

Нечовек. Пишу нам из Панчева: „На нову годину десио се у нашој цркви случај, који је најсилније узбуркао цело грађанство. Кад је свештеник придиковао, он је по обичају и кретање људства у прошлој години споменуо. Један ђак из 4. разреда основне школе, који је био обучен у рипидама, хтео је да прибележи те бројеве, како би их својим родитељима знао казати. Било је зима и дечко није могао прстима да ухвати оловку, но је испусти. Он се саже да дигне оловку, а пружио је за то време рипиду другом дечку да му је придржи. То је наш злогласни Каменко Јовановић гледао иза певнице, па кад се свршила служба, оде у олтар; зграби дете за оба ува; тресне га о земљу и тако га је изгрувао, да је детету потекла крв и на нос и на уста. Можете мислити каква је сурова и зверска нарав у Каменка, кад га није прошло срце од придике па до свршетка службе, већ је на тако нечовечан начин кукавно дете истукао. Отац детињи извадио је од лекара visum repertum и тужио је орјатина. Кад се ствар сврши јавићу вам. Пошто је Каменко у цркви пролио човечију крв, те је црква обесвећена и по канонима не би се смело у њој служити, док је епископ наново не освети. — Види се и из овога, докле већ допире пашовање Каменково у нашој општини. Но нема сумње, да ће један део нашег грађанства и овом приликом устати, да брани Каменка. Ако ништа друго, потписаће бар изјаву, да оно дете није осећало ама баш никакве болове, кад га је „уважени опште љубљени и опште поштовани г. Каменко“ — грувао. (Т)

Српско академско друштво „Србадија“ у Грацу приређује свечану седницу о Сретенију 2. (14.) фебруара 1888. год. у просторијама „Steinfelder Bierhalle“ у славу тристогодишњице рођења српског песника Ивана Ф. Гундулића. Добровољни прилози примају се са захвалношћу. Чист приход намењен је подизању песникова споменика. Програм: 1. Невен-марш од С. Станковића, свира оркестар ц. кр. 37. пуковније управља капелник Е. Хорни. 2. Поздрав председника С. Мирковића, дрд. мед. 3. Пролог, спевао члан Ј. Берса, дрд. мед. чита члан Сл. Св. Милетић, медик. 4. Химна срп. акад. друштва „Србадије“, спевао и компоновао Ј. Лазаревић. 5. Свечани говор о Ивану Ф. Гундулићу, говори члан Владимир Тројановић, медик. 6. „Nocturne“ од Филда, за виолончело, уз пратњу гласовира свира Ј. Берса дрд. мед. 7. а) „Језерце“ од М. Топаловића и б) „Песмо моја“ од Ј. Лазаревића, пева збор. 8. „О погледај“ од А. Милчинског, тенорсоло, пева уз пратњу гласовира члан С. Живковић, медик. 9. „Романца“ од Хумела, виолончело-соло, свира уз пратњу гласовира Ј. Берса, дрд. мед. 10. а) „Онамо, онамо“ од Д. Јенка и б) „Липа“ од Д. Јенка, пева збор. 11. Бир мелодија из опере „Aïda“ од Вердија, свира оркестар ц. кр. 37. пуковније управља капелник Е. Хорни. У задавном делу свира оркестар.

Трговина.

= **Нови Сад**, 18. (30.) јануара. Са будимпештанске берзе житарске јављају, да је за иноземство неколико партија 2—3000 м. ц. шенице минулих дана пазарено после дужег времена како није нашег зрно никако на страну однесено било. Но у исто доба и то јављају да, пошто и млини и спекулација наши домаћи нису вољни и то већем купу — да је цена шеници са $7^1/_2$—10 н. попустила. На против, кукурузу је у тој истој мери цена порасла пошто није зрна довољно на пијаци. Зоб и јечам су горе без промене.

На нашој пијаци житарској је сасвим незнатан довоз са раном. Са оближњих жељезничких станица се односи кукуруз за Будимпешту те овога зрна на нашу пијацу у мањим количинама доспева него лане у ово исто доба.

Цена је рани код нас она из прошле недеље. Шеница 6 ф. 60—70 н. Напулица 5 ф. 60—70 н. Јечам 4 ф. 40 н. Зоб 4 ф. 50 н. Кукуруз 5—5 ф. 10 н. од 100 кгр. Брашно све по старој цени а мањим прометом.

Пошто и опет настало строжије зимско време посао са производи наших вртара-бостанџија је у потпуном мртвилу са продајом. Купаца са стране нема. Што се за потрошњу продаје плаћа се: Пасуљ 10 ф. пасуљица 11 ф. Кромпир 3 ф Лук црни 3 ф. Маст на више 58 ф. на мање 60—62 ф. Сланина 55—57 ф. од 100 кгр.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

(Стигли 18. јануара у вече.)

Будимпешта. На пругама угарских и аустро-угарских државних железница због сметова на многим местима обустављен је саобраћај. Између велико-кикиндске и ст. хубертске станице наишао је особни влак, што се није због вејавице никако мало подаље могло видети, на теретни влак, који није због сметова могао даље ићи, и сударио се с њим. Несреће није било никакве.

Одеса. Код Магајева сударили су се влакови. Један железнички чиновник и два путника су погинули. Два званичника и једанаест путника су рањени.

ПОЗИВ

на

ОСАМНАЕСТУ РЕДОВНУ ГОДИШЊУ

ГЛАВНУ СКУПШТИНУ

„ЗАДРУГЕ СРБА ЗАНАТЛИЈА НОВОСАЂАНА“

која ће се држати

У ЧЕТВРТАК 28. ЈАНУАРА (9. ФЕБРУАРА)

у 9 сати пре подне

у здању српске средишне основне школе.

ДНЕВНИ РЕД СКУПШТИНСКИ:

1. Читају се и верове присутни задругари.
2. Чита се читуља умрлих задругара у минулој години.
3. Прошлогодишњи управни одбор подноша извештај о своме годишњем раду.
4. Благајник извештава о стању благајне и предлог рачуно-прегледача ради разрешења од даље одговорности.
5. Одбор извештава о побрисаним и примљеним задругарима.
6. Избор председника, подпредседника, бележника и осталих часника.
7. Избор половине обртника, по смислу §. 13. правила задружних.
8. Одборски предлози за одлуку.
9. Предлози појединих задругара.*)
10. Прорачун за годину 1888-му.
11. Избор тројице скупштинских изасланика ради оверовљења записника ове скупштине.

Из одборске седнице „Задруге Срба занатлија Новосађана“ држане 30. децембра 1887. (11. јануара 1888.) године у Новом Саду.

Радослав Хорват с. р. бележник. — **Петар Татић** с. р. председник.

*) По §. 16. правила друштвених, предлози, који нису на дневни ред стављени, увеће се на главној скупштини у расправљање само онда, кад су потписом 5-торице задругара поднесени одбору бар на 8 дана пре дана скупштинског.

РЕД ВОЖЊЕ

ЖЕЉЕЗНИЧКИХ ВЛАКОВА

ВАЖИ ОД 1. ЈУНА 1887. П. Н.

Полази из Новог Сада у Београд:

Брзи влак у 8 сати и 18 м. у вече.
Особни влак у 5 сати 55 м. по подне.
Мешовити влак у 9 сати 6 м. пре подне.

Полази из Новог Сада у Будимпешту:

Брзи влак у 7 сати 44 м. из јутра.
Особни влак у 8 сати 12 м. у вече.
Мешовити влак у 9 сати 54 м. пре подне.

Муњевити влак из Новог Сада у Ниш сваког петка у 10 с. 51 м. пре подне; из Новог Сада у Будимпешту сваке суботе у 4 с. 23 м. из јутра.

ОЗБИЉНА НАМЕРА!

Један трговац, Србин из Београда, стар 37 година, с годишњим доходком до 2000 динара (1000 фор.) Занимање трговац; има само једно мушко нејако дете. Желио би се оженити женскињом из Аустро-Угарске, која би била из добре фамилије, међутим да је наклоњена своме мужу и детету, и да воле бити као продавкиња у дућану, да зна сваки женски рад, добро говорити, читати и писати српски и немачки, и да има у готову до 1000 фор. мираза.

Која би се озбиљно желила на ова горња условија удати, нека се изволи опширнијим писмом и приложеном фотографијом пријавити, која ће се фотографија по жељи одмах натраг вратити, што ће се у највећој тајности сачувати. Иста женска може бити млађа удовица, или девојка до 25 година стара,

Пријаве примају се у администрацији овог листа од дана првог изласка овог огласа, за десет дана под шифром: **J. T.**

ОГЛАСИ.

ОГЛАС.

У Доњном Ковиљу има на продају у снопље везане мухари 6000 снопа 10 фати лепа сена, зобне сламе и проине сламе и плеве умереном ценом. Упитати се ваља код Андрије Николића у Доњем Ковиљу.

8—10 **А. МАРОДИЋ**

СРПКИЊА

васпитачица, која је већ више година домаћа васпитачица млађе деце, тражи опет тако место. Говори више језика.

Ближа извешћа код администрације овога листа. 1—3

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. — Одговорни уредник Јаша Томић. — Српска штампарија дра Светозара Милетића.